

Allt färre vårdas allt kortare tid

Antalet vårdplatser fortsätter att minska, färre skrivs in och vårdtiderna blir allt kortare. Samtidigt stiger kostnaderna för läkemedel.

Det framgår av den nya upplagan av Hälso- och sjukvårdsstatistisk årsbok 1998 från Socialstyrelsen.

Den nya årsboken är den fjärde i ordningen och innehåller statistik om det mesta i sjukvården. Det finns t ex uppgifter om upplevd och registrerad ohälsa, om läkemedelsanvändning, om vårdens ekonomi, om hur patienten upplever sin situation och om hur många sjuksköterskor som är verksamma.

– Årsboken innehåller oerhört mycket information och den kan användas som tabellverk och uppslagsbok, säger Nina Rehnqvist, överdirektör och ansvarig för hälso- och sjukvårdsfrågor vid Socialstyrelsen.

Uppgifterna i årsboken visar att antalet vårdplatser i slutet av vårdåret 1996 fortsätter att minska i landet. Mellan 1995 och 1996 sjönk antalet platser från omkring 43 000 till 38 500. Det motsvarar en minskning på cirka 10 procent.

Andelen av befolkningen som skrivs

in för slutet av vårdåret fortsätter att sjunka. 1990 var 9,9 procent av männen och 13,3 procent av kvinnorna vid minst något tillfälle inskriven för slutet av vårdåret. 1996 var motsvarande siffror 9,3 respektive 11,9 procent.

Antalet vårdtillfällen, alltså det antal gånger som personer blev inskrivna i slutet av vårdåret, fortsätter också att minska. Detsamma gäller den totala vårdtiden, som har minskat med 15 procent de senaste fem åren.

– Minskningen av vårddagar och vårdtillfällen beror främst på att allt mer kan göras i öppen vård. Tack vare bättre teknik och mer utvecklade behandlingsformer har patienten idag en mycket större möjlighet att åka hem direkt efter en behandling, som tidigare kanske innebar flera dagar på sjukhus, säger Nina Rehnqvist.

Årsboken visar också att läkemedelskostnaderna vid överstiger inflationen. Mellan 1995 och 1996 blev den totala notan för läkemedel 16 procent högre.

Antalet anställda i vården sjunker totalt sett. Men idag är fler än tidigare anställda av privata vårdgivare, både i absoluta tal och proportionellt. Var femte anställd inom offentlig vård har försvunnit mellan 1993 och 1996. På den privata sidan har antalet anställda ökat

med 17 procent under samma tid. Fortfarande arbetar dock nio av tio inom vården hos en offentlig arbetsgivare.

Kvalitetsregistren listade

I årsboken finns också en förteckning över de ca 40 kvalitetsregister som är igång för närvarande. Syftet med dessa register är att säkerställa jämn och hög vårdkvalitet genom att värdera nya metoder och belysa skillnader i behandlingsmetoder som finns mellan olika kliniker. Så kan man t ex av data från Nationellt kvalitetsregister för bräckkirurgi se att antalet upprepade operationer har minskat väsentligt sedan registret startades 1992.

– Sådana här förbättringar när det gäller vårdkvaliteten är oerhört glädjande och visar hur viktig verksamheten med kvalitetsregister är. Den troliga orsaken när det gäller bräckkirurgi är förbättrad operationsteknik, säger Nina Rehnqvist.

Den statistiska årsboken ges ut i enlighet med ett regeringsbeslut från 1994 om regelbunden rapportering om förhållanden inom hälso- och sjukvården. Förutom den statistiska årsboken, som ges ut varje år, ger Socialstyrelsen också ut en årsbok med analyserande innehåll. Den publiceras var tredje år och utkommer för andra gången senare i höst. •

ett tillskott på 200 miljoner kronor. Vi tycker att staten ska bidra till vårdgarantin.

100 nya husläkare om året

En del av tillskottet till budgeten ska gå till 100 nya husläkare om året. Målet är att landstinget ska nå fram till 1 500 personer per husläkare i landstinget under denna mandatperiod. Som nämnts ovan räknar den borgerliga ledningen med att många husläkare går över till privat verksamhet. Det har man inget emot utan tvärtom välkomnar man det.

– Vi tycker läkarna är bra oavsett om de jobbar inom landstinget eller privat. För deras egen utveckling och för patienternas bästa tror vi att det är bättre att de arbetar privat, att de får hantera sin egen situation, sin personal, personalpolitik och lokaler. Allt sådant är väldigt låst i landstingsmonopolet.

Stockholms läns landsting är idag in-

delat i nio sjukvårdsområden. Detta ser den borgerliga ledningen som byråkratiska kolosser. Det ska göras om till sex sjukvårdsområden. Man räknar med att byråkratin i landstinget på så sätt blir mindre.

– Det låter inte så mycket, men det är en stor förändring. Det är en minskning av byråkratin med över 30 procent. Det ska inte bli lika mycket pengar i framtiden till administration. Pengarna ska gå till den direkta vården.

Stockholmsmodellen kallas landstingets system för att fördela pengar till vården. Ursprungligen var det tänkt att vara ett prestationsbaserat system, men det har glidit över till att bli allt mer anslagsbaserat. Stockholmsmodellen ska nu reformeras.

– Enkelt uttryckt ska det fungera så att ett sjukhus inte får pengar om de inte utför några prestationer. Glidningen mot anslagsmodellen har gjort att sjukhusen

i Stockholm nu har stora underskott. I oktober månad säger man att nu kan man inte operera för pengarna är slut. Vi säger att sjukhusen inte får några pengar om de inte gör några operationer.

En skattesänkning ligger också med i planerna. Från årsskiftet sänks skatten med 40 öre. Det ska bli finansierat genom att tio landstingsägda bolag, bl a S:t Görans sjukhus, SL buss, ett leasingbolag och ett åkeri, ska säljas. Fastigheter för 900 miljoner kr ska säljas, skattefinansieringen i kollektivtrafiken ska minska liksom landstingets engagemang i övrig verksamhet. Laborativ verksamheten ska konkurrensutsättas alternativt säljas. Först ut torde laborativ verksamheten på Karolinska sjukhuset bli.

– Vi prioriterar sjukvården och prioriterar ner allting annat, säger Ralph Lédel.

Kristina Johnson